

Received: 05/07/2024

Accepted: 23/07/2024

Published: 15/08/2024

The Effect of Traditional and Interactive Book Reading Methods on the Story Remembering Skills of 60–72-Month-Old Children

Nejla Ekiz¹, Nuran Tuncer²

Ekiz, N., & Tuncer, N. (2024). Geleneksel ve Etkileşimli Kitap Okuma Yöntemlerinin 60-72 Aylık Çocukların Hikâyeyi Hatırlama Becerilerine Etkisi. *International Journal of Education & Well-Being*, 2 (2), 136-160. <https://doi.org/10.62416/ijwb-52>

Abstract

Nowadays, story books can be read using different methods. One of these methods is the traditional book reading method. In the traditional book reading method, the adult reads the story as it is, without any intervention. In the interactive book reading method, the teacher or the relevant person reading the book creates reading units with the cooperation of the children. This research examines the intensity of traditional and interactive book reading practices on remembering performance in 60-72 month old children attending pre-school education. The study group of the research consists of 18 children aged 5-6 who attend pre-school education. In the study, two illustrated story books suitable for early childhood were determined and one of the story books was read to the children in the study group with the traditional reading method and the other with the interactive reading method. Interview technique was used in the study, which is a qualitative research. The interviews were collected one day after the reading, with a semi-structured interview form containing reminder questions for the participating children. During the interview, the children's answers were recorded with a voice recorder. The data obtained was analyzed with the descriptive analysis technique and the findings were; It is grouped under four main themes: features about the book's imprint and cover images, information about the characters of the book, features about the story and fiction, and vocabulary. According to the general results obtained from the research, it is seen that interactive book reading applications can increase people's learning characteristics. Ensuring children's active participation in the story reading process enables children to internalize the story better and encode the information in the story better in their minds. Thus, information about the story becomes permanent and is remembered more easily.

Keywords: Interactive Book Reading, Traditional Book Reading, Recall Skills, Preschool Education, Vocabulary

Geleneksel ve Etkileşimli Kitap Okuma Yöntemlerinin 60-72 Aylık Çocukların Hikâyeyi Hatırlama Becerilerine Etkisi

Nejla Ekiz¹, Nuran Tuncer²

Öz

Günümüzde hikâye kitapları farklı yöntemler kullanılarak okunabilmektedir. Bu yöntemlerden biri geleneksel kitap okuma yöntemidir. Geleneksel kitap okuma yönteminde yetişkin hikâyeyi olduğu gibi, herhangi bir müdahalede bulunmadan okur. Etkileşimli kitap okuma yönteminde ise kitabı okuyan öğretmen ya da ilgili kişi, çocuklarla iş birliği yaparak okuma etkinliğini gerçekleştirir. Bu araştırma, okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocuklarda geleneksel ve etkileşimli kitap okuma uygulamalarının hatırlama becerisine etkisini incelemektedir. Araştırmanın

¹ Melahat Gürel Anaokulu, Giresun, Türkiye, e-mail: nejlaekiz073@gmail.com, ORCID: 0009-0008-9380-5516

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Tokat, Türkiye, e-mail: nurantuncer72@gmail.com, ORCID: 00000-0002-8748-5084

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Nejla-Ekiz, e-mail: nejlaekiz073@gmail.com

çalışma grubu, okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaşlarında 18 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmada, erken çocukluk dönemine uygun resimli 2 adet hikâye kitabı belirlenerek hikâye kitaplarından biri geleneksel okuma yöntemiyle diğeri ise etkileşimli okuma yöntemiyle çalışma grubunda yer alan çocuklara okunmuştur. Nitel bir araştırma olan çalışmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler, okuma yapıldıktan bir gün sonra katılımcı çocuklara hatırlatıcı sorular içeren yarı yapılandırılmış bir görüşme formuyla toplanmıştır. Görüşme esnasında çocukların cevapları ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiş ve bulgular; kitabın künye ve kapak resimleri ile ilgili özellikler, kitabın karakterleri ile ilgili bilgiler, öykü ve kurgu ile ilgili özellikler, sözcük bilgisi olmak üzere dört ana tema altında toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen genel sonuçlara göre, etkileşimli kitap okuma uygulamalarının çocukların hatırlama becerilerini artırabileceği görülmüştür. Hikâye okuma sürecinde çocukların sürece aktif olarak katılımlarının sağlanması çocukların hikâyeyi daha iyi içselleştirmesini ve hikâyedeki bilgileri zihinlerinde daha iyi kodlamalarını sağlamaktadır. Böylece hikâye ile ilgili bilgiler kalıcı hale gelmekte ve daha kolay hatırlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etkileşimli Kitap Okuma, Geleneksel Kitap Okuma, Hatırlama Becerisi, Okul Öncesi Eğitim, Sözcük Bilgisi

Giriş

Millî Eğitim Bakanlığı'nın tanımına göre okul öncesi dönem, yaşamın temelini oluşturmaktadır (MEB, 2013). Bu dönemde verilen eğitimin, çocuğun gelişimi üzerinde uzun süreli etkileri olduğu yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur. Bu yüzden okul öncesi dönemde verilen eğitimin niteliği oldukça önemlidir (Evans, 1996; Weikart, 1993; Akt. Yavuzer, 2003). Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitime gerekli önem verildiği takdirde modern ve demokratik toplumun gerektirdiği, duygu ve fikirlerini özgürce ifade edebilen, girişimci ve araştırmacı, otokontrolünü sağlayabilen, kendisinin ve başkasının haklarına saygı duyan, yeteneklerini kullanabilen, kültürel değerlerini kazanmış, ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı kişilerin yetiştirilmesi mümkün olacaktır (Kandır, 2005).

Okul öncesi dönemde çocuklara zenginleştirilmiş bir öğrenme atmosferi sunmak çocukların hazır bulunuşluklarını arttırmada, hayatı anlamlandırabilmelerini sağlamada, gelişimlerini ve öğrenmelerini desteklemede oldukça etkilidir. Bu atmosferi sunabilmek için pek çok farklı materyal kullanılabilir. Bu materyallerden biri de hikâye kitaplarıdır. Hikâye kitapları, doğum öncesi dönemden başlayarak çocuklara önemli becerilerin edindirilmesinde zenginleştirilmiş bir dil ortamı sağlayan, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren, çocukların keyif alarak okudukları ve dinledikleri materyaller olarak bilinmektedir (Çılgin, 2006; Erbay & Samur, 2010).

Resimli hikâye kitaplarının okul öncesi dönem etkinliklerinde sıklıkla tercih edilmesinin nedeni, hem çocukların ilgisini çekmesi hem de onların gelişimlerine pek çok yönden fayda sağlamasıdır (Stone & Twardosz, 2001). Çocuğun yaşantısına resimli hikâye kitaplarının girmesiyle birlikte çocuk hikâyeyi dinlerken bir yandan resimleri incelemeye bir yandan da dinlediği öyküyü veya masalı aklında canlandırmaya başlar. Böylece çocuk dinlediği hikâyeyi beyninde tasvir eder ve hayatına kazandırır (Bilgin, 2011).

Resimli öykü kitaplarından en iyi şekilde yararlanabilmek ve farklı alanlardaki becerileri geliştirebilmek için dikkate alınması gereken bazı önemli noktalar bulunmaktadır. Bu noktalardan biri de kitabın nasıl okunduğudur. Günümüzde hikâye kitapları farklı yöntemler kullanılarak okunabilmektedir. Bu yöntemlerden biri de geleneksel kitap okuma yöntemidir. Geleneksel kitap okuma yönteminde yetişkin hikâyeyi olduğu gibi, herhangi bir müdahalede bulunmadan okur (Işıkoğlu, 2016). Bu yöntem genelde çocukların dinleme becerilerini geliştirir ancak çok yönlü kazanım elde etmelerinde yetersiz kalır (Fox & Horacek, 2008). Diğer kitap okuma yöntemi ise etkileşimli kitap okumadır. Etkileşimli kitap okuma yönteminde ise çocuk pasif bir dinleyici olmak yerine etkin olarak kitap okuma sürecine dahil olur, yetişkin çocuğa sorular sorup çocuğun dikkatini hikâyeye ve resimlere çekerek çocukla etkileşim kurar (Kim & Hall, 2002). Etkileşimli kitap okuma yöntemini uygulayan kişi, çocukların süreçte daha fazla aktif olmaları için çabalar.

Bu nedenle yetişkin, çocukların etkileşimin hızını belirlemelerine, çizimlere bakmak için duraklamalarına, öyküde yer alan karakterler ve olaylar hakkında düşüncelerini paylaşmalarına ve çocukların kendi deneyimleri de dahil olacak şekilde konuya yönelik ilgi alanlarını keşfetmelerine fırsat tanınmalıdır (Barclay, 2014).

Etkileşimli kitap okumanın temeli; çocukların hikâyedeki olaylar ve karakterler ile ilgili sorular sormasına, resimdeki bir objeyi ya da eylemi göstererek adlandırmalarına, öyküyü kendi yaşantılarıyla bağdaştırmalarına, öykünün bir kısmını ya da bir cümleyi tamamlamalarını istemeye, resimde anlatılan olayları açıklamalarına dayanmaktadır (Yıldız, Er ve Aral, 2018).

Hatırlama becerileri, kodlama ve tekrar hatırlamayı içermektedir (Marzano vd., 1988). Kişi, hatırlama sırasında bilgileri kendi örgütlediği biçimde hatırlar (Erden & Akman, 2004). Erden ve Akman'a (2004) göre; bilginin hatırlanma hızı ve kapsamı örgütleniş şekline göre farklılık gösterir. Daha çabuk hatırlanan bilgiler çok daha iyi örgütlenmiş olan bilgilerdir. Tam tersi iyi kodlanmayan, hiçbir şema ile bağlantı kurulmamış bilgiler ise zor hatırlan bilgilerdir. Bu yüzden hatırlamakta zorlandığımız bilgiler, bağlantı kuramadığımız ya da iyi kodlamadığımız verilerdir.

Yapılan bir anlatımdan sonra okunan hikâye yeri ve zamanı geldiğinde hatırlanabiliyor ve kullanılabilirse, öğretimin beklenen amaçlarını yerine getirdiğini söyleyebiliriz (Zembat, Balaban Dağal ve Köken, 2018). Bu yüzden bilgilerin daha kolay hatırlanmasını sağlayacak yöntem ve tekniklerin seçilmesi oldukça önem arz etmektedir.

Geleneksel ve etkileşimli kitap okuma üzerine alan yazın incelendiğinde farklı araştırmalara rastlanmıştır. Bu araştırmalardan biri Duran ve Öztürk (2018) tarafından gerçekleştirilmiş, etkileşimli hikâye okuma yönteminin beşinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisine etkisi incelenmiştir. Karma yöntem kullanılan bu araştırmada, nicel araştırma kısmında ön test-son test yarı deneysel desen, nitel araştırma kısmında ise görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında etkileşimli kitap okumanın dinlediğini anlama becerisine pozitif yönden katkı sağladığı ve hatırlama becerileri üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda etkileşimli okunan hikâyelerin çocuklar tarafından daha çok sevildiği, çocukların hikâyeyi daha dikkatli ve uzun süre dinledikleri, hikâye okuma sürecinden daha fazla keyif aldıkları görülmüştür.

Yapılan diğer bir araştırmada, Olagbaju ve Babalola (2020), etkileşimli okumanın öğrencilerin başarısı ve okumaya ilgileri üzerine etkisini incelemiştir. Bu araştırmada aynı zamanda sözcük bilgisinin öğrencilerin başarısı ve tutumu üzerindeki düzenleyici etkisine de bakılmıştır. Çalışmada iki deney ve bir kontrol grubu yer almaktadır. Nicel araştırma yöntemlerinden ön test - son test yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, etkileşimli okumanın öğrencilerin öğrenme çıktıları üzerinde önemli bir ana etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Ancak sözcük bilgisine anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür.

Etkileşimli kitap okuma ile geleneksel yapılan okuma karşılaştırıldığında, Hargrave ve Senechal (2000) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ifade edici dil becerisi açısından yaşlılarından geride olan 4-5 yaşındaki çocuklarla etkileşimli ve düz kitap okuma faaliyetlerinin etkileri kıyaslanmıştır. Bu kıyaslamaya göre etkileşimli olarak hikâye okunan çocuklarda hem kelime bilgilerinde hem de erken okuryazarlık becerilerinde alışlagelmiş kitap okuma aktivitelerine maruz kalan çocuklara göre daha fazla ilerleme gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır (Yıldız Bıçakçı, Er vd., 2018). Benzer şekildeki çalışmalara bakıldığında Lever ve Senechal'ın (2011) ana sınıfına giden çocuklarla yaptıkları çalışma dikkati çekmektedir. Çalışmada 8 haftalık etkileşimli kitap okuma sonuçlarına bakıldığında deney grubundaki çocukların öyküleme becerilerinde ve ifade edici dil kelime bilgilerinin kontrol grubundakilere göre daha fazla olduğu bulunmuştur.

Yapılan bu araştırmada okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocuklara yönelik geleneksel ve etkileşimli kitap okuma uygulamalarının çocukların hatırlama becerisine etkisini

incelemeyi amaçlanmaktadır. Yapılan literatür taraması sonucunda etkileşimli kitap okumanın daha çok dil ve erken okuryazarlık becerileri üzerine odaklandığı ancak geleneksel ve etkileşimli kitap okumanın akılda tutma ve hatırlama süreçlerine ilişkin çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Bu nedenle geleneksel ve etkileşimli kitap okuma sonrasında hikâyeyi anlama, akılda tutma ve hatırlama düzeyi üzerine nitel bir analiz yapan bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde, okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocuklarda geleneksel ve etkileşimli kitap okuma uygulamalarının hatırlama becerisine etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden, temel nitel araştırma (basic or generic qualitative research) yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmaların eğitimde yaygın şekilde tercih edilen çeşitlerinden biri olan temel nitel araştırma yönteminde amaç; gözlem, görüşme veya doküman analizi yöntemleri kullanılarak toplanan veriler aracılığıyla bir olguyu anlamak, açıklamaktır (Merriam, 2013).

Bu çalışmanın da amacı, geleneksel ve etkileşimli kitap okuma uygulamalarının çocukların hatırlama becerisine etkisini incelemeyi anlamaktır. Bu gerekçe ile bu çalışmada temel nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

Nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan görüşme, yüz yüze gelen iki ya da daha fazla kişinin, belli bir amaçla sözel ve sözel olmayan iletişim araç ve tekniklerini kullanarak oluşturdukları bir etkileşimdir. Soru sorma ve yanıtlama tarzına dayanan görüşme bireylerin kişisel niteliklerini saptama, onların çeşitli konulara ilişkin ilgi, görüş, tutum ve davranışları hakkında bilgi toplama amacıyla yapılmaktadır (Balcı, 2001; Güven, 1996; Özgüven 1980). Görüşme yöntemi, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olmak üzere 3 şekilde gerçekleştirilir. Yarı yapılandırılmış görüşmede, görüşmelerde kullanılmak üzere bir dizi soru hazırlanır. Görüşülen kişinin sorulara istediği genişlikte cevap vermesi araştırmacıyı cevapların ötesinde derine inmesini sağlar (Karasar, 2016). Bu çalışmada görüşme çeşitlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış ve görüşmeler yüz yüze yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Amaçlı örneklemede, kolay ulaşılabılır ve aynı okul öncesi eğitime devam eden, yüz yüze görüşmeye gönüllü olmak kriterleri aranmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Giresun ilinin Görele ilçesinde bulunan okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaşlarında 18 çocuktan oluşmaktadır. Çalışma grubunda yer alan çocuklara ait bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo I. Çalışma Grubunda Yer Alan Çocuklara Ait Bilgiler

Değişkenler	Alt Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kız	11	61,11
	Erkek	7	38,89
Yaş	5 Yaş	10	55,56
	6 Yaş	8	44,44

Tablo 1’deki cinsiyet verileri incelendiğinde, çalışma grubunda yer alan 18 çocuktan 11’inin kız, 7’sinin erkek olduğu görülmektedir. Toplam katılımcı sayısının % 61,11’i kız, % 38,89’u erkektir. Bununla birlikte, yaş dağılımı verilerine bakıldığında, 10 çocuğun 5 yaş, 8 çocuğun 6 yaş olduğu görülmektedir. Toplam katılımcı sayısının % 55,56’sı 5 yaş, % 44,44’ü 6 yaştır. Bu durum, katılımcıların belirli bir yaş grubunda olmasına dikkat edildiğini ve araştırmanın bu yaş grubunu hedeflediğini göstermektedir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma öncesi üniversiteden 11.02 no’lu karar ile etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için veri toplama aşamasından önce katılımcı çocukların ailelerine ve kendilerine araştırmaya katılım ile ilgili bilgi verilmiş, katılıma gönüllü olanlara hem uygulama hem de görüşme sırasında ses kaydının alınması hususunda bilgilendirilmiş, yazılı onamları alınmıştır. Ayrıca katılımcı çocuklara istedikleri zaman hem uygulamadan çıkmak hem de görüşmeyi sonlandırabilecekleri hakkında bilgi verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu, çocuklar için aydınlatılmış onam formu ve ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çocukların kişisel bilgileri (cinsiyet ve yaş), ikinci bölümde ise seçilen resimli hikâye kitaplarına yönelik hatırlatıcı sorular yer almaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken alan yazın taraması yapılmış ve oluşturulan soruların niteliği konusunda Okul Öncesi alan uzmanlarından görüş alınarak görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunda;

A) Geleneksel Okuma Yöntemiyle Okunan “Mış Gibi” İsimli Hikâyeye Yönelik Hatırlatıcı Sorular

- Okuduğumuz kitabın ismi, yayınevi, yazarı ve çevirmeni kimdir?
- Kitabın kapağında hangi resimler vardı?
- Okuduğumuz hikâye ile ilgili aklında neler kaldı?
- Hikâye kitabındaki karakterlerin isimleri nelerdi?
- Hikâyeden aklında kalan sözcükler neler? gibi toplam 12 soru bulunmaktadır.

B) Etkileşimli Okuma Yöntemiyle Okunan “Eğri Büğrü” İsimli Hikâyeye Yönelik Hatırlatıcı Sorular

- Okuduğumuz kitabın ismi, yayınevi, yazarı ve çevirmeni kimdir?
- Okuduğumuz hikâye ile ilgili aklında neler kaldı?
- Hikâye kitabındaki karakterlerin özellikleri nelerdi?
- Eğri Büğrü, Daire, Kare ve Üçgen oynadıkları oyunda nelere dönüştüler?
- Hikâyeden aklında kalan sözcükler neler? gibi toplam 12 soru bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

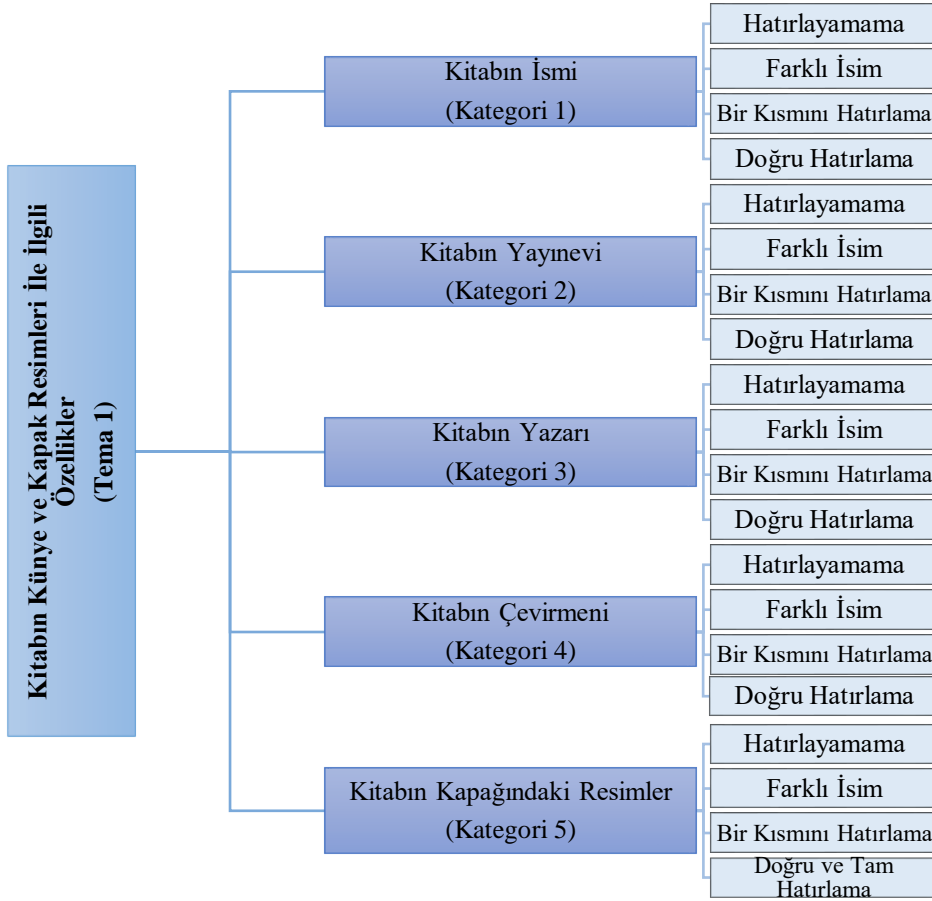
Bu çalışmada, verilerin toplanması için nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Geleneksel okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik görüşme 15.03.2024 tarihinde, etkileşimli okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik görüşme 19.03.2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Geleneksel ve etkileşimli okuma etkinliği sınıf ortamında uygulandıktan bir gün sonra katılımcı çocuklara daha önce resimli hikâye kitaplarının içeriğinden hatırlatıcı soruların bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu sorularını sorularak gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı görüşmeleri çocukların dikkatlerinin dağılmayacağı şekilde bire bir odaya alarak yüz yüze gerçekleştirmiş ve katılımcıların kimse tarafından rahatsız edilmemesi sağlamıştır. Görüşme esnasında çocukların cevapları ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Daha sonra kayıt altına alınan veriler bilgisayar ortamına aktararak içerik analizine tabi tutulmuştur.

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik görüşmeler ortalama 7 dakika, etkileşimli okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik görüşmeler ortalama 10 dakika sürmüştür. Etkileşimli okunan hikâyeye yönelik görüşmeler daha uzun sürmüştür. Bunun nedeni çocukların etkileşimli okunan hikâyeyi daha iyi hatırlamaları ve soruları daha detaylı cevaplamalarından kaynaklanmaktadır. Buradan yola çıkarak etkileşimli okuma çalışmaları ile gerçekleştirilen okumaların, öğrencilerin bir olayı veya bir durumu daha fazla kelime çeşidini kullanarak anlatılmasına olanak sağladığı yorumu yapılabilmektedir. Çalışmanın amacı katılımcı çocuklara detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Bu çalışmada araştırmacıların elde ettikleri nitel verileri anlamalarına ve yorumlamalarına yardımcı olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem araştırmanın odak noktalarını ve önemli bulgularını vurgulamak ve çalışmanın sistemli bir şekilde raporlamasını sağlayarak araştırmanın sonuçlarını okuyuculara net ve anlaşılır bir şekilde iletmek için tercih edilmiştir. Betimsel analizde katılımcıların görüşlerinden alıntılar yapılarak temaları zenginleştirmek amaçlanmıştır (Creswell, 2013). Betimsel analiz, araştırmacının veri toplama sürecinden elde ettiği zengin ve derin verileri düzenlemesine ve anlamasına yardımcı olur. Araştırmacılar genellikle betimsel analiz yöntemini, araştırma sorularına verilen cevapları anlamak, temaları belirlemek ve bulguları raporlamak için kullanırlar. Betimsel analiz ayrıca veri analiz sürecinin şeffaf bir şekilde belgelenmesine ve raporlanmasına olanak tanır (Miles, Huberman, Saldana, 2014). Burada veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulur ve gerekirse olgular arasında karşılaştırmalar yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Betimsel analiz; elde edilen veriler değiştirilmeden alıntılar şeklinde, daha önceden belirlenen başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır (Böke, 2011).

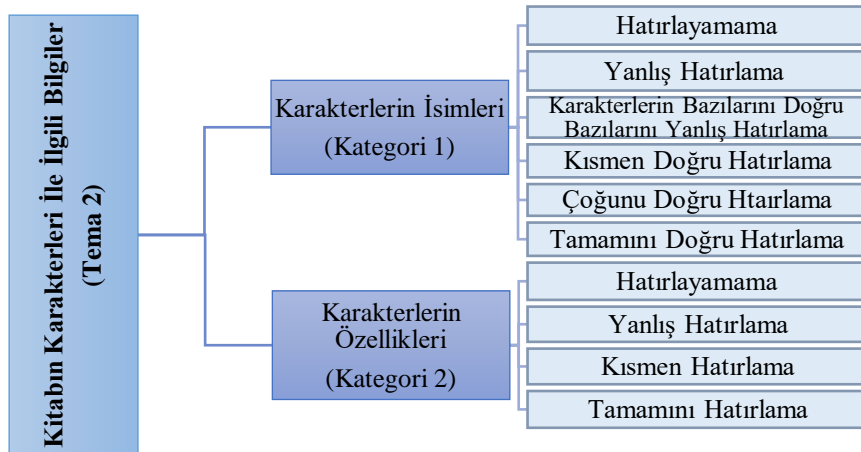
Bu araştırmanın elde edilen verilerinin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtlar öncelikle birinci araştırmacı tarafından derinlemesine inceleme ve okumanın ardından kodlamaları yapılmıştır. Benzer niteliklere sahip olan kodlar aynı kategoriler altında toplanarak kategoriler belirlenmiştir. Kategoriler arası ilişkiler incelenerek temalar elde edilmiştir. Veri analizi sürecinde, kodlamaların tamamlanmasının ardından, alanında ikinci araştırmacı kodlamalardaki tutarlılıkları incelenmiş ve kodlar üzerinde değerlendirmeler yapılarak ortak bir görüşe varılmıştır. Kodlamalarda görüş ayrılığına düşülen konularda alan yazına başvurulmuştur. Katılımcıların gizliliğini sağlayabilmek için ses kayıtlarının yazıya aktarılması aşamasında her bir katılımcıya rumuz (K1-K2-K3...K18) verilmiştir. Veri analizi sonucunda, dört farklı tema, her tema için alt kategoriler ve kategorilere özel kodlar oluşturulmuştur. Aşağıdaki diyagramda tema, kategori ve kodlar gösterilmiştir.

Kitabın künye ve kapak resimleri ile ilgili özellikler temasına ait, kategoriler ve kodlar aşağıdaki diyagramda Şekil 1’de yer almaktadır:

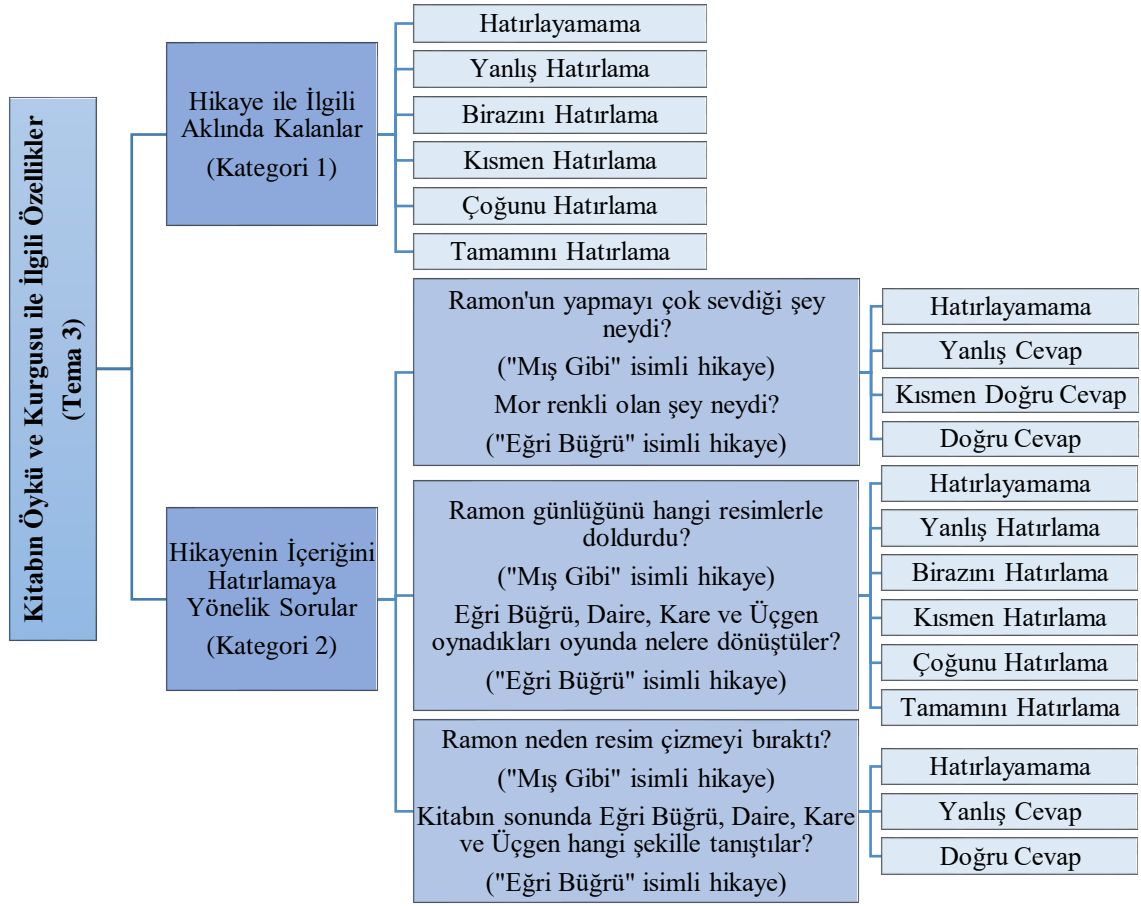
Şekil I. Kitabın Künye ve Kapak Resimleri ile İlgili Özellikler

Kitabın karakterleri ile ilgili bilgiler temasına ait, kategoriler ve kodlar aşağıdaki diyagramda Şekil 2’de yer almaktadır:

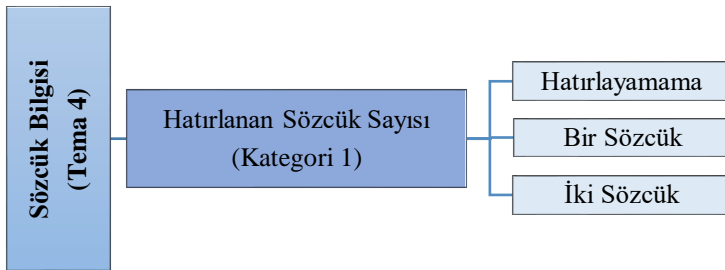
Şekil II. Kitabın Karakterleri ile İlgili Bilgiler

Kitabın öykü ve kurgusu ile ilgili özellikler temasına ait, kategoriler ve kodlar aşağıdaki diyagramda Şekil 3’de yer almaktadır:

Şekil III. Kitabın Öykü ve Kurgusu ile İlgili Özellikler

Sözcük bilgisi temasına ait, kategoriler ve kodlar aşağıdaki diyagramda Şekil 4'de yer almaktadır:

Şekil IV. Sözcük Bilgisi

Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular, yapılan içerik analizi sonucunda; (1) “*Kitabın Künye ve Kapak Resimleri ile İlgili Özellikler*”, (2) “*Kitabın Karakterleri ile İlgili Bilgiler*”, (3) “*Öykü ve Kurgusu ile İlgili Özellikler*”, (4) “*Sözcük Bilgisi*” olmak üzere dört ana tema altında toplanmıştır.

Tema 1. Kitabın Künye ve Kapak Resimleri ile İlgili Özellikler

Tablo II. Kitabın İsmi ve Yayınevi (Tema 1)

Kategori	Kod	Geleneksel okuma (n)	Etkileşimli okuma (n)
Kitabın İsmi	Hatırlayamama	15	4
	Farklı isim	3	0
	Bir Kısmını Hatırlama	0	0
	Doğru Hatırlama	0	14
Kitabın Yayınevi	Hatırlayamama	15	6
	Farklı isim	1	2
	Bir Kısmını Hatırlama	1	6
	Doğru Hatırlama	1	4

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan 15 çocuk kitabın ismini hatırlamadıklarını söylemiştir. Üç çocuk ise kitabın ismiyle ilgili farklı isimler kullanarak yanıt vermiştir.

“*Bıcık*”(K13), “*Mayış Mayış*”(K15), “*Resim Yapmayı Seven Çocuk* (K17)”

(K16) katılımcı ise “*kitabın ismini hatırlamadığımı ancak değişik bir ismi olduğunu*” ifade etmiştir.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan dört çocuk kitabın ismini hatırlamadıklarını söylemiştir. 14 çocuk ise kitabın ismini doğru hatırlamıştır.

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan 15 çocuk kitabın yayınevini hatırlamadıklarını söylemiştir. Bir çocuk kitabın yayıneviyle ilgili farklı bir isim kullanarak yanıt vermiştir.

“*Gökçe Yayınevi* (K17)”

Bir çocuk ise kitabın yayınevinin bir kısmını hatırlamaktadır.

“*Altın*” (K1)”

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan sadece bir çocuk (K11) kitabın yayınevini doğru hatırlamaktadır.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan altı çocuk kitabın yayınevini hatırlamadıklarını söylemiştir. İki çocuk ise kitabın yayıneviyle ilgili farklı bir isim kullanarak cevap vermiştir.

“*Dından Çiçek*” (K13), “*Ayşe Çiçek*” (K17).

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan altı çocuk kitabın yayınevinin bir kısmını hatırladıklarını söylemiştir.

“*1000 Çiçek*” (K10), “*Çiçek Kitapları*” (K1), “*Çiçek*” (K11), “*Çiçek Kitaplar*” (K8), “*1001 Çiçek*” (K14) (K18).

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, kitabın yayınevinin ismini doğru hatırlayan dört çocuk bulunmaktadır.

Tablo III. Kitabın Yazarı ve Çevirmeni (Tema 1)

Kategori	Kod	Geleneksel okuma (n)	Etkileşimli okuma (n)
Kitabın Yazarı	Hatırlayamama	18	17
	Farklı isim	0	0
	Bir Kısmını Hatırlama	0	1
	Doğru Hatırlama	0	0
Kitabın Çevirmeni	Hatırlayamama	17	15
	Farklı isim	1	1
	Bir Kısmını Hatırlama	0	1
	Doğru Hatırlama	0	1

Kitabın yazarı kategorisinde geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan 18 çocuk kitabın yazarını hatırlamadıklarını söylemiştir. Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, kitabın yazarını hatırlayan çocuk bulunmamaktadır. Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan 17 çocuk kitabın yazarını hatırlamadıklarını söylemiştir. Kitabın yazarını hatırlamayan (K1) isimli katılımcı “*kitabın ismini hatırlamadığını ancak “A” ile başladığını*” ifade etmiştir. 1 çocuk ise yazarın isminin bir kısmını hatırlamaktadır.

“*Ohi Rohi (K14)*”

Kitabın çevirmeni isimli kategoriden elde edilen bulgulara göre, geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan 17 çocuk kitabın çevirmenini hatırlamadıklarını söylemiştir. Bir çocuk ise kitabın çevirmeni için farklı bir isim söyleyerek yanıt vermiştir.

“*Anna Milbourne (K10)*”

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan 15 çocuk hikâyenin çevirmenini hatırlamadıklarını söylemiştir. (K2) isimli katılımcı “*Eylül*” yanıtını vererek kitabın çevirmeniyle ilgili farklı bir isim söylemiştir. (K14) isimli katılımcı “*Ayşe Nur*” yanıtını vererek çevirmenin isminin bir kısmını hatırlamaktadır. Çevirmenin ismini hatırlayan sadece bir katılımcı (K15) bulunmaktadır.

Tablo IV. Kitabın Kapağındaki Resimler (Tema 1)

Kategori	Kod	Geleneksel okuma (n)	Etkileşimli okuma (n)
Kitabın Kapağındaki Resimler	Hatırlayamama	6	1
	Yanlış Hatırlama	0	0
	Bir Kısmını Hatırlama	12	7
	Doğru ve Tam Hatırlama	0	10

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan altı çocuk kitabın kapağındaki resimlerle ilgili bir şey hatırlamadıklarını söylemiştir. 12 çocuk ise kitabın kapağındaki resimlerin bir kısmını hatırlamaktadır. Kitabın kapağındaki resimlerin bir kısmını hatırlayan çocukların en sık verdikleri cevap “*çocuk*” olmuştur. “*Çocuk*” cevabını veren on bir katılımcıdan yedi katılımcı çocukla ilgili detay vererek soruyu yanıtlamıştır.

“Çocuk vardı. Saçı kahverengiydi, üstü kırmızıydı.” (K4), “Ressam olan bir çocuk. Kırmızı renkli bir kıyafet giymişti, saçları vardı.” (K8), “Bir erkek çocuk. Elinde süpürge tutuyordu, yazıları silmeye çalışıyordu.” (K10), “Çocuk, Çocuğun saçı siyahtı.” (K13), “Erkek çocuk. Saçları böyle kıvrır kıvrırdı.” (K14), “Koşan bir çocuk, erkek.” (K17),

Bir katılımcı ise kitabın kapağındaki çocuğun erkek yerine kız olduğunu söylemiştir.

“Kız çocuk. Kahverengi saçlı.” (K15)

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan sadece bir çocuk kitabın kapağındaki resimlerle ilgili bir şey hatırlamadığını söylemiştir. Yedi çocuk kitabın kapağındaki resimlerin bir kısmını hatırlamaktadır. Kitabın kapağındaki resimlerin bir kısmını hatırlayan çocukların en sık verdikleri cevap “üçgen ve kare” olmuştur. Kitabın kapağındaki resimlerin bir kısmını hatırlayan yedi çocukta vermiş oldukları cevapları detaylandırarak anlatmışlardır.

“Daire pembe. Güçlü kare mavi. Üçgen sarı. Büyük yazılar siyahtı. Yayınevinin sembolü vardı, küçük kare.” (K14), “Eğri Büğrü mor. Bir üçgen vardı, sarı. Bir kare vardı, mavi.” (K10).

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, kitabın kapağındaki resimleri doğru ve tam hatırlayan on çocuk bulunmaktadır. Doğru ve tam hatırlayan çocukların hepsi aynı zamanda resimler hakkında detaylar vererek soruyu yanıtlamışlardır.

“Kare mavi, gözleri kaşları var. Üçgen sarı, gözleri var, kaşları yok. Daire pembe, gözleri var, kaşları yok. Eğri Büğrü mor, gözü kaşı yok.” (K11), “Mavi bir kare. Sarı bir üçgen. Pembe daire. Böyle eğri büğrü vardı, mor renk.” (K13), “Üçgen; sarı renk, kaşı yok. Kare; mavi renk, kaşı var. Daire; pembe renk, kaşı yok. Eğri Büğrü; mor renk, istediği şekle girebiliyordu.” (K15), “Kaşlı bir kare, mavi renk. Kaşsız sarı renkli üçgen. Eğri Büğrü, mor renk. Daire, pembe renk.” (K17).

Tema 2. Kitabın Karakterleri ile İlgili Bilgiler

Tablo V. Karakterlerin İsimleri ve Özellikleri (Tema 2)

Kategori	Kod	Geleneksel okuma(n)	Etkileşimli okuma(n)
Karakterlerin İsimleri	Hatırlayamama	6	0
	Yanlış Hatırlama	0	1
	Karakterlerin Bazılarını Doğru Bazılarını Yanlış Hatırlama	3	2
	Kısmen Doğru Hatırlama	1	2
	Çoğunu Doğru Hatırlama	6	8
	Tamamını Doğru Hatırlama	2	5
Karakterlerin Özellikleri	Hatırlayamama	9	2
	Yanlış Hatırlama	2	1
	Kısmen Hatırlama	7	8
	Tamamını Hatırlama	0	7

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan altı çocuk karakterlerin isimlerini hatırlamadıklarını söylemiştir. Üç çocuk karakterlerin

bazılarını doğru bazılarını yanlış hatırlamakta, bir çocuk karakterlerin isimlerini kısmen doğru hatırlamakta, altı çocuk karakterlerin isimlerinin çoğunu doğru hatırlamaktadır. Kısmen doğru hatırlayan (K5) isimli katılımcı *“Bu resimler ne böyle diye gülen bir uzun kişi vardı. Erkekti.”* şeklinde soruyu cevaplamıştır. Tamamını doğru hatırlayan ise iki çocuk bulunmaktadır. Tamamını doğru hatırlayan çocuklardan (K1) isimli katılımcı *“Abisi, kız kardeşi, çocuk.”* şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâyeye kitabında, çalışma grubunda yer alan bir çocuk karakterlerin isimleri sorusunu yanlış hatırlamaktadır. İki çocuk karakterlerin bazılarını doğru bazılarını yanlış hatırlamakta, iki çocuk karakterlerin isimlerini kısmen doğru hatırlamakta, sekiz çocuk karakterlerin isimlerinin çoğunu doğru hatırlamaktadır. Karakterlerin isimlerinin çoğunu doğru hatırlayan (K17) isimli katılımcı *“Kaslı bir kare. Şekil değiştiren bir tane eğri büğrü. Bir üçgen. Bir tane daire.”* şeklinde soruyu cevaplamıştır. Tamamını doğru hatırlayan ise beş çocuk bulunmaktadır. Tamamını doğru hatırlayan çocuklardan (K10) isimli katılımcı *“Üçgen sarı. Sarı üçgen. Gülen yüzlü pembe daire. Mavi kare. Güçlü mavi kare. Eğri Büğrü. Parlayan yıldız.”* şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâyeye kitabında, çalışma grubunda yer alan dokuz çocuk karakterlerin özelliklerini hatırlamadıklarını söylemiştir. İki çocuk karakterlerin özelliklerini yanlış hatırlamakta, yedi çocuk karakterlerin özelliklerini kısmen hatırlamaktadır. Kısmen hatırlayan (K4) isimli katılımcı *“Çocuğun resim çizme özelliği vardı.”*, (K8) isimli katılımcı *“Kızgınlık. Erkek olan kızgın. İyi olan kız. Kız kardeş iyi olan, iyi davranan. Kâğıtları çöpe atmayıp güzel görünsün diye duvara astığı için iyi.”* şeklinde soruyu cevaplamıştır. Karakterlerin özelliklerinin tamamını hatırlayan çocuk bulunmamaktadır.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâyeye kitabında, çalışma grubunda yer alan iki çocuk karakterlerin özelliklerini hatırlamadıklarını ifade etmiştir. Bir çocuk karakterlerin özelliklerini yanlış hatırlamakta, sekiz çocuk karakterlerin özelliklerini kısmen hatırlamaktadır. Kısmen hatırlayan (K11) isimli katılımcı *“Birisinin oturma. Karenin. Üçgenin döne döne gezme. Yok dairenin döne döne gezmesi. Üçgenin de... Üçgeninse özelliğini bilmiyorum.”* şeklinde soruyu cevaplamıştır. Tamamını doğru hatırlayan ise yedi çocuk bulunmaktadır. Tamamını doğru hatırlayan çocuklardan (K5) isimli katılımcı *“Karenin özelliği...Bak bize şöyle yaptırdın. Güçlü, dimdik durmak. Sonra bizde güçlü bir şekilde durduk. Dairede yuvarlanarak gezmeyi seviyordu. Üçgen eğlenceli şeyler yapmayı seviyordu. Köşeleriyle balon patlatabilirdi mesela. Eğri büğrünün en sevdiği şey şekil oluşturmaktı.”* şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Tema 3. Kitabın Öykü ve Kurgusu ile İlgili Özellikler

Tablo VI. Hikâyeye ile İlgili Aklında Kalanlar (Tema 3)

Kategori	Kod	Geleneksel okuma (n)	Etkileşimli okuma (n)
Hikâyeye ile ilgili aklında kalanlar	Hatırlayamama	4	1
	Yanlış Hatırlama	0	0
	Birazını Hatırlama	6	3
	Kısmen Hatırlama	6	4
	Çoğunu Hatırlama	2	7
	Tamamını Hatırlama	0	3

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan dört çocuk hikâye ile ilgili aklında kalanlar sorusuna bir şey hatırlamadıklarını söylemiştir. Altı çocuk hikâyenin birazını hatırlamakta, altı çocuk hikâyeyi kısmen hatırlamakta, iki çocuk hikâyenin çoğunu hatırlamaktadır. Hikâyenin çoğunu hatırlayan (K10) isimli katılımcı “*Erkek çocuk yere kağıtlarını atıyordu. Sonrada kız kardeşi geldi ve onları topladı. Kız kardeş erkek çocuğun yapamadığı tüm resimleri duvara astı. Erkek çocuk onu kovaladı. Erkek çocuk tüm resimlerini inceledi, tüm resimlerine baktı. Kız kardeşi dedi ki “Aslında bu çiçeği, vazoya çok beğendim. Vazoya benziyor.” dedi. “Hayır.” dedi erkek çocuk. Erkek çocuk bütün resimlerini inceledikten sonra “Bunlar çok güzel.” dedi. Sonrada erkek çocuk dedi ki “Tekrardan resim yapmaya başladı ve sonsuza denk de bunu yaptı, yapmıştı.*” şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, hikâyenin tamamını hatırlayan çocuk bulunmamaktadır.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, çalışma grubunda yer alan bir çocuk hikâye ile ilgili aklında kalanlar sorusuna bir şey hatırlamadığını söylemiştir. Üç çocuk hikâyenin birazını hatırlamakta, dört çocuk hikâyeyi kısmen hatırlamakta, yedi çocuk hikâyenin çoğunu hatırlamaktadır. Hikâyenin tamamını hatırlayan ise üç çocuk bulunmamaktadır. Hikâyenin tamamını hatırlayan (K16) isimli katılımcı “*Tabi ki kapağını söylemek istiyorum. Eğri büğrü gelmişti. Kare demişti ki “Bu bir şekil değil.” Sonra Eğri Büğrü başka şekillere dönüşmüştü. Başka mektup kutusu, ağaca dönüşmüştü. Başka da şey vardı. Sonra da onlar uzaya gitmişlerdi. Uzayda roketin dumanları çıkmıştı. Mor renkti. Kare, daire, üçgen ve eğri büğrünün yanına yeni bir şekil katılmıştı. Yıldız. Kare, daire ve üçgen beraber oynamayı çok severdi. Daire dönmeyi severdi. Kare oturmayı ve güçlü olmayı severdi. Üçgen dedi ki “Beni takip edersen kaybolmazsın.” dedi. Üçgen ve kare ve eğri büğrü bide hepsi katılmayı oynarlardı. Hepsi birlikte oynamayı çok seviyordu artık arkadaş oldukları için.*” şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Tablo VII. Hikâyenin İçeriğini Hatırlamaya Yönelik Sorular (Tema 3)

Kategori	Kod	Geleneksel okuma (n)	Etkileşimli okuma (n)
Mış Gibi isimli hikâye			
“Ramon’un yapmayı çok sevdiği şey neydi?” sorusu	Hatırlayamama	2	2
Eğri büğrü isimli hikâye			
“Mor Renkli olan şey neydi?” sorusu	Yanlış Cevap	2	0
	Kısmen Doğru Cevap	0	4
	Doğru Cevap	14	12
Mış Gibi isimli hikâye			
“Ramon günlüğünü hangi resimlerle doldurdu?” sorusu	Hatırlayamama	6	1
Eğri büğrü isimli hikâye			

“Eğri Büğrü, Daire,**Kare ve Üçgen****oynadıkları oyunda****nelere dönüştüler?”****sorusu**

Yanlış Hatırlama	0	0
Birazını Hatırlama	8	3
Kısmen Hatırlama	4	7
Çoğunu Hatırlama	0	7
Tamamını Hatırlama	0	0

Mış Gibi isimli hikâye**“Ramon neden resim****çizmeyi bıraktı” sorusu**

Hatırlayamama	0	1
---------------	---	---

Eğri büğrü isimli hikâye**“Kitabın sonunda Eğri****Büğrü, Daire, Kare ve****Üçgen hangi şekille****tanıştılar?” sorusu**

Yanlış Cevap	15	1
Doğru Cevap	3	16

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, hikâyenin içeriğine yönelik sorulan “*Ramon’un yapmayı çok sevdiği şey neydi?*” sorusuna çalışma grubunda yer alan iki çocuk cevap verememiştir. Yanlış cevap veren iki çocuk, doğru cevap veren ise 14 çocuk bulunmaktadır. Yanlış cevap veren (K18) isimli katılımcı “*Bilgisayar oynamak.*” şeklinde soruyu cevaplamıştır. Doğru cevap veren (K6) isimli katılımcı “*Resim yapmayı.*” (K13) isimli katılımcı “*Resim çizmeyi.*” şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, hikâyenin içeriğine yönelik sorulan “*Mor renkli olan şey neydi?*” sorusuna çalışma grubunda yer alan iki çocuk cevap verememiştir. Yanlış cevap veren çocuk bulunmamakta ancak kısmen doğru cevap veren dört çocuk bulunmaktadır.

“*Yola benzeyen bir şeydi.*” (K2), “*Yuvarlak, daire gibi bir şeydi.*” (K6), “*Çizgi.*” (K7).

“Eğri Büğrü” cevabını hatırlayamayan katılımcı çocuklar, mor renkli şeyi benzettikleri şeyle açıklamaya çalışmışlardır.

(K9) isimli katılımcı çocuk ise pembe renkli daireyi mor renk olarak hatırladığı için soruyu “*Mor renkli olan şey daire ve eğri büğrüydü.*” şeklinde cevaplamıştır.

Soruya doğru cevap veren 12 çocuk yer almaktadır.

“Eğri Büğrü” (K1) (K4) (K5) (K8) (K10) (K11) (K12) (K13) (K14) (K15) (K16) (K17).

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, hikâyenin içeriğine yönelik sorulan “*Ramon günlüğünü hangi resimlerle doldurdu?*” sorusuna çalışma grubunda yer alan altı çocuk cevap verememiştir. Birazını hatırlayan sekiz çocuk, kısmen hatırlayan dört çocuk bulunmaktadır. Çoğunu ve tamamını hatırlayan çocuk bulunmamaktadır. Birazını hatırlayan (K13) isimli katılımcı “*Günlüğüne evi çizmişti. Böyle çatısı olan bir ev. Çatısı sarı.*”, (K18) isimli katılımcı “*Çiçek kavanozu.*” şeklinde soruyu cevaplamıştır. Kısmen hatırlayan (K8) isimli katılımcı “*Çiçek, vazolu. Ağaç, altında su olan. Güneş, çizgili, böyle (Eliyle çizgileri göstermiştir.), sarı renkli.*”, (K17) isimli katılımcı “*Aslında erkek çocuğunkisini hatırlıyorum. Bir deniz. Ağaç, şöyle elmaları olan bir ağaç. Bir kayık, şöyle üstünde bir şey var ama penceresini unutmuş. Hani şöyle daire camını çizmeyi unutmuş.*” şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, hikâyenin içeriğine yönelik sorulan “*Eğri Büğrü, Daire, Kare ve Üçgen oynadıkları oyunda nelere dönüştüler?*” sorusunu çalışma grubunda yer alan sadece bir çocuk cevaplayamamıştır. Birazını hatırlayan üç çocuk, kısmen hatırlayan yedi çocuk, çoğunu hatırlayan yedi çocuk bulunmaktadır. Tamamını hatırlayan çocuk bulunmamaktadır. Birazını hatırlayan (K2) isimli katılımcı “*Eve dönüştüler. Bide yuvarlak dondurmaya dönüşmüştü. Evin çatısı üçgendi, kapısı kareydi.*” (K12) isimli katılımcı “*Gemiye. Daire güneşe dönüştü. Kareyi hatırlamıyorum. Geminin gövdesi üçgenden.*” şeklinde soruyu cevaplamıştır. Kısmen hatırlayan (K11) isimli katılımcı “*Eğri Büğrü ağaca dönüşmüştü. Ağacın gövdesi de üçgendendi. Ağacın üst kısmı eğri büğrüdendi. Karede posta kutusunun posta yeri olmuştu. Sonrada salyangoza dönüşmüşlerdi. Tek tekerlekli bisiklet. Lale.*” şeklinde soruyu yanıtlamıştır. Çoğunu hatırlayan (K5) isimli katılımcı “*Kuş, ağaç, posta kutusu, kuş yuvası, dondurmaya, bir tane tek tekerlekli bisiklet. Başka bir şeye dönüştüler mi? Çiçeeek. Başka bir şey var mıydı? Güül. Çiçeklerden biri güldü. Sonuncu bana menekşe gibi geldi. Üç tane çiçek vardı. İki tanesi de güldü. Bir tane ağaç vardı. Gövdesi üçgen, yaprakları eğri büğrüdendi. Kuşun kanadı kareden, gagası üçgenden, kafası yuvarlaktandı sanki, gövdesi eğri büğrüdendi. Kuş yuvasının ortasında daire vardı, üstünde üçgen. Bak dairenin altında da kare vardı. Karenin ortasına daire gelmiş, karede onun altında kalmış. Dondurmayla ilgili hatırladığım detay yok. Tek tekerlekli ile ilgili var. Dönen şey gövdesi yuvarlaktandı. Şöyle tutma kısmı eğri büğrüdendi.*”, (K15) isimli katılımcı ise “*Roket, gemi, kuş, ağaç bide şey vardı bebeklerin hani şöyle tek tekerlekli sürme şeyi, posta kutusu, kuş evi vardı. Ağacın gövdesi üçgenden yapılmıştı. Ağacın üst tarafı eğri büğrüdendi. Posta kutusunun kapısı dairedendi. Roketin dumanı eğri büğrüdendi. Kuş evinin altı eğri büğrüdendi, çakıldığı yer eğri büğrüdendi.*” şeklinde soruya yanıt vermişlerdir.

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “Mış Gibi” adlı hikâye kitabında, hikâyenin içeriğine yönelik sorulan “*Ramon neden resim çizmeyi bıraktı?*” sorusuna çalışma grubunda yer alan 15 çocuk yanlış, üç çocuk ise doğru cevap vermiştir. Yanlış cevap veren (K2) isimli katılımcı “*Çünkü bir türlü güzel bir resim çizemiyordu.*”, (K4) isimli katılımcı “*Çünkü hiçbir resmi güzel olmamıştı.*”, (K8) isimli katılımcı “*Hiç yaptığı resimler güzel olmuyordu.*”, (K9) isimli katılımcı “*Çünkü hepsinin kötü olduğunu düşünmüştü.*”, (K10) isimli katılımcı “*Çünkü hiç resim çizemiyordu.*”, (K15) isimli katılımcı “*Çünkü istediği resme ulaşamıyordu.*”, (K16) isimli katılımcı “*Çünkü beceremiyordu.*” (K18) isimli katılımcı “*Çünkü çok kötü resimler çiziyordu. Kavanoz yapmak istemişti. Çiçek kavanozu. Kavanozu yapamadı ve o yüzden bıraktı.*” şeklinde soruyu cevaplamışlardır. Yanlış cevap veren çocukların çoğu sorunun cevabı olarak “*Ramon’un güzel resim çizmeyi başaramadığı ve yaptığı resimlerin güzel olmadığını düşündüğü için resim çizmeyi bıraktığı*” yönünde olmuştur. Farklı bir neden söyleyen (K17) isimli katılımcı ise “*Çünkü artık resim yapmaktan sıkılmış olabilir.*” şeklinde soruya yanıt vermiştir.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “Eğri Büğrü” adlı hikâye kitabında, hikâyenin

içeriğine yönelik sorulan “*Kitabın sonunda Eğri Büğrü, Daire, Kare ve Üçgen hangi şekilde tanıştılar?*” sorusunu çalışma grubunda yer alan sadece bir çocuk cevaplayamamıştır. Yanlış cevap veren bir çocuk, doğru cevap veren 16 çocuk bulunmaktadır. Yanlış cevap veren (K7) isimli katılımcı “*Daire.*” şeklinde soruyu yanıtlamıştır.

Tema 4. Sözcük Bilgisi

Tablo VIII. Hatırlanan Sözcük Sayısı (Tema 4)

Kategori	Kod	Geleneksel okuma (n)	Etkileşimli okuma (n)
Hatırlanan Sözcük Sayısı	Hatırlayamama	16	15
	Bir Sözcük	2	0
	İki Sözcük	0	3

Geleneksel okuma yöntemiyle okunan “*Mış Gibi*” adlı hikâyeye kitabında hatırlanan sözcük sayısına bakıldığında 16 katılımcının hiçbir sözcük hatırlayamadığı, iki katılımcının ise bir sözcük hatırladığı görülmektedir. (K1) isimli katılımcı “*gülmek*” sözcüğünü, (K10) isimli katılımcı “*dur*” sözcüğünü hatırlamaktadır.

Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan “*Eğri Büğrü*” adlı hikâyeye kitabında hatırlanan sözcük sayısına bakıldığında 15 katılımcının hiçbir sözcük hatırlayamadığı, üç katılımcının ise iki sözcük hatırladığı görülmektedir. (K1) isimli katılımcı “*Bu nedir?*” iki sözcükten oluşan soru cümlesini, (K14) isimli katılımcı “*Biz bir oyun oynamıştık içinde. Onun ismini söyleyebilirim. İsmi değil de böyle nasıl oynadığımızı. Böyle yukarı, aşağı diyordun sen. Bide şöyle tam tersini yapmıştık.*” açıklamasından hareketle “*aşağı, yukarı*” sözcüklerini, (K16) isimli katılımcı “*çatı, tekerlek*” sözcüklerini hatırlamaktadır.

Tartışma

Araştırmadan elde edilen bulgular, okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocuklarda geleneksel ve etkileşimli kitap okuma uygulamalarının hatırlama becerisine etkisini incelemekte kullanılmıştır. Bulgular, araştırma sonuçlarına uygun olarak yapılan analiz sonucunda; kitabın künne ve kapak resimleri ile ilgili özellikler, kitabın karakterleri ile ilgili bilgiler, öykü ve kurgusu ile ilgili özellikler, sözcük bilgisi olmak üzere dört ana tema altında toplanmıştır.

Kitabın künne ve kapak resimleriyle ilgili olarak, katılımcı çocukların etkileşimli okunan hikâyeye kitabının ismini ve yayınevini daha iyi hatırladığı ancak kitabın yazarı ve çevirmenini hatırlamada geleneksel ve etkileşimli okuma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan hikâyeye kitabının kapağındaki resimleri doğru ve tam hatırlayan katılımcı çocuk sayısı oldukça fazlayken geleneksel okuma yöntemiyle okunan hikâyeye kitabının kapağındaki resimleri doğru ve tam hatırlayan hiç çocuk bulunmamaktadır. Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan hikâyeye kitabının kapak resmi hakkında çocuklara konuşma fırsatı verildiği için çocukların etkileşimli okunan kitabın kapak resmini daha iyi ve detaylı hatırladıkları düşünülmektedir. Bu araştırmaya benzer olarak Kingiz ve Tuncer (2024)’ün yürütmüş olduğu çalışmada, okul öncesine devam eden 5 yaş grubu çocuklarına yönelik geleneksel ve etkileşimli kitap okuma uygulamalarının çocukların hatırlama becerisine etkisi incelenmektedir. Bu çalışmada etkileşimli okuma grubunun kitabın ismi ve kapak resmi gibi detayları daha iyi hatırlama eğiliminde olduğu, yayınevi ismi gibi belirli detayların her iki grupta da hatırlanmayan özellikler arasında yer aldığı, yazar ve çizer isimleri incelendiğinde ise geleneksel okuma grubunun bu bilgilere daha iyi hakim olduğu ancak genel olarak hatırlamanın düşük olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kitabın karakteri ile ilgili bilgiler temasına bakıldığında, etkileşimli okunan hikâye kitabındaki karakterlerin isimlerinin ve özelliklerinin daha iyi hatırlandığı aynı zamanda katılımcı çocukların karakterler hakkında detaylı açıklamalar yaptıkları görülmüştür. Etkileşimli okuma sürecinde katılımcı çocukların öyküde yer alan karakterler hakkında düşüncelerini paylaşmaları ve karakterlerin özelliklerini canlandırmaları çocukların hikâyedeki karakterlerle daha fazla özdeşim kurmasını sağlamış olabilir. Buna benzer bir sonuç Zevenbergen, Whitehurst ve Zevenbergen (2003), tarafından gerçekleştirilen çalışmada da görülmektedir. Bu çalışmada müdahale programına katılan diyalojik okuma yapılan çocukların, Head Start yılının sonunda anlatılarında karakterlerin içsel durumlarına ve diyaloglara gönderme yapma olasılıkları, müdahale programına katılmayan çocuklara göre önemli ölçüde daha yüksek bulunmuştur.

Kitabın öykü ve kurgusu ile ilgili özellikler temasında, geleneksel okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik çocukların çoğunun hikâyenin bir kısmını hatırladıkları, etkileşimli okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik ise çocukların çoğunun hikâyeye ilgili çoğu şeyi akıllarında tuttukları dikkati çekmektedir. Etkileşimli okuma sürecinde çocuklara sorular sorulup çocukların dikkati hikâyeye ve resimlere çekildiği aynı zamanda hikâyeyi kendi yaşantılarıyla bağdaştırmalarına fırsat tanındığı için çocukların hikâyeye ile ilgili akıllarında daha fazla detay kaldığı düşünülmektedir. Bunu destekler nitelikte Whitehurst ve Lonigan, (1998), etkileşimli kitap okuma sırasında çocuklara sorular sorulmasının, çocukların sordukları soruların cevaplandırılmasının ve çocukların aktif olarak sürece dahil olmaları için teşvik edilmelerinin daha fazla öğrenmeyi sağladığını ifade etmişlerdir.

Bu temada yer alan hikâyenin içeriğini hatırlamaya yönelik sorular kategorisine bakıldığında ise tek cevap gerektiren, kısa cevaplı sorularda geleneksel ve etkileşimli okuma arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken birden çok cevap gerektiren, açık uçlu sorularda diğer okuma yöntemine göre etkileşimli okunan hikâyenin sorularının daha doğru ve detaylı cevaplandığı görülmüştür. Bunun sebebinin, etkileşimli okuma sürecinde açık uçlu sorular sorularak hikâyeye sürecinin zenginleştirilmesinden ve çocukların hikâyeyi yorumlamalarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. EKO'nun temel uygulama ilkelerine bakıldığında da en önemli ilkelerinden birinin açık uçlu soruların sorulması olduğunu görmekteyiz. Yanıtı “evet/hayır” olan sorulara kıyasla açık uçlu sorular, çocukların daha fazla sayıda sözcükle ve daha gelişmiş dil yapılarını kullanarak düşüncelerini ifade etmelerini destekler, yetişkin tarafından çocuklara hikâyeye okuma sırasında sunulan dil bilgisel yapıların pekiştirilmesini sağlar (Ergül, Sarıca ve Akoğlu, 2016). Böylece çocukların ifade edici dil gelişimleri desteklenebilir. Etkileşimli okumanın çocukların ifade edici dil gelişimleri üzerinde olumlu etkiler bırakmasının temel nedenleri arasında; yetişkinin kitabı bir araç olarak kullanıp çocuğu konuşmaya teşvik etmesi ve düşündüklerini ifade etmesi için cesaretlendirmesi yer almaktadır (Şimşek ve Işıkoğlu Erdoğan, 2017). Araştırmanın sonuçları; etkileşimli okumanın özellikle ifade edici dil gelişimi üzerinde belirgin bir rol oynadığını belirten alan yazınındaki çalışmalarla da örtüşmektedir (Cohrssen, Niklas & Tayler, 2016; Saracho ve Spodek, 2010; Tetik, 2015; Wasik, Hindman ve Snell, 2016; Towson, Gallagher ve Bingham, 2016).

Sözcük bilgisi temasında, geleneksel ve etkileşimli okuma yapılan kitaplardaki hatırlanan sözcük sayısı kategorisine bakıldığında ise katılımcı çocukların çoğunun hiçbir sözcüğü hatırlayamadığı tespit edilmiştir. Fakat Opel, Ameer ve Aboud (2009)'un etkileşimli ve geleneksel kitap okumanın okul öncesi çağı çocuklarının kelime dağarcıklarına olan etkisinin incelendiği deneysel araştırmaya bakıldığında etkileşimli kitap okunan deney grubunda yer alan çocukların kelime dağarcığında anlamlı bir artış olduğu, geleneksel kitap okunan kontrol grubunda ise herhangi bir değişimin gözlenmediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Etkileşimli okunan hikâyede hatırlanan sözcüklere bakıldığında ise “aşağı, yukarı” kelimelerini hatırlayan çocuğun okuma sırasında oynanan oyundan hareketle bu kelimeleri

hatırladığı, “çatı, tekerlek” kelimelerini hatırlayan çocuğun ise okuma sırasında resimlerin neye benzediği ile ilgili çocukların fikirleri alınırken bu iki kelimeyi zihnine kodladığı dikkati çekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitime devam eden 60-72 aylık çocuklarda geleneksel ve etkileşimli kitap okuma uygulamalarının hatırlama becerisine etkisini incelemektir. Bu bağlamda elde edilen verilere bakıldığında aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılmıştır:

- Kitabın künye ve kapak resimleriyle ilgili olarak, katılımcı çocukların etkileşimli okunan hikâye kitabının ismini ve yayınevini daha iyi hatırladığı ancak kitabın yazarı ve çevirmenini hatırlamada geleneksel ve etkileşimli okuma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.
- Etkileşimli okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabının kapağındaki resimleri doğru ve tam hatırlayan katılımcı çocuk sayısı oldukça fazlayken geleneksel okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabının kapağındaki resimleri doğru ve tam hatırlayan hiç çocuk bulunmamaktadır.
- Kitabın karakteri ile ilgili bilgiler temasına bakıldığında, etkileşimli okunan hikâye kitabındaki karakterlerin isimlerinin ve özelliklerinin daha iyi hatırlandığı aynı zamanda katılımcı çocukların karakterler hakkında detaylı açıklamalar yaptıkları görülmüştür.
- Kitabın öykü ve kurgusu ile ilgili özellikler temasında, geleneksel okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik çocukların çoğunun hikâyenin bir kısmını hatırladıkları, etkileşimli okuma yöntemiyle okunan hikâye kitabına yönelik ise çocukların çocuğunun hikâyeye ilgili çoğu şeyi akıllarında tuttukları dikkati çekmektedir.
- hikâyenin içeriğini hatırlamaya yönelik sorular kategorisine bakıldığında ise tek cevap gerektiren, kısa cevaplı sorularda geleneksel ve etkileşimli okuma arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken birden çok cevap gerektiren, açık uçlu sorularda diğer okuma yöntemine göre etkileşimli okunan hikâyenin sorularının daha doğru ve detaylı cevaplandığı görülmüştür.
- Sözcük bilgisi temasında, geleneksel ve etkileşimli okuma yapılan kitaplardaki hatırlanan sözcük sayısı kategorisine bakıldığında ise katılımcı çocukların çoğunun hiçbir sözcüğü hatırlayamadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, araştırmanın bulguları farklı kitap okuma yöntemlerinin çocukların hatırlama becerilerini etkileyen etmenleri detaylı bir şekilde ortaya koymaktadır. Araştırmadan elde edilen genel sonuçlara göre, etkileşimli kitap okuma uygulamalarının çocukların hatırlama becerilerini artırabileceği görülmüştür. Hikâye okuma sürecinde çocukların sürece aktif olarak katılımlarının sağlanması çocukların hikâyeyi daha iyi içselleştirmesini ve hikâyedeki bilgileri zihinlerinde daha iyi kodlamalarını sağlamaktadır. Böylece hikâye ile ilgili bilgiler kalıcı hale gelmekte ve daha kolay hatırlanmaktadır. Bu nedenle bilgilerin daha kolay hatırlanmasını sağlayacak kitap okuma yöntemlerinin seçilmesi öğretimin beklenen amaçları da yerine getireceği için oldukça önem arz etmektedir.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle araştırmacılara, öğretmenlere, uygulayıcılara ve ebeveynlere yönelik öneriler aşağıda yer almaktadır:

- Ebeveynlere Etkileşimli Kitap Okuma ile ilgili seminerler verilerek evde çocuklarına uygulamaları sağlanabilir.
- Öğretmenlere sınıflarında uygulamaları için Etkileşimli Kitap Okuma ile ilgili hizmet içi eğitimler verilebilir.

- Mevcut çalışma Giresun ilinde bulunan okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık toplamda 18 çocuktan elde edilen verilerle sınırlıdır. Gelecekte yapılacak çalışmalar daha fazla katılımcıyla ve farklı yaş gruplarıyla yapılabilir. Ancak daha çok çocukla çalışıldığında daha iyi verim alınabilmesi için grupların bölünmesi önerilmektedir.
- Geleneksel ve Etkileşimli Kitap Okumanın farklı beceri alanlarına etkisinin incelendiği çalışmalar yapılarak karşılaştırmalar yapılabilir. Bu çalışmalara eğitim ortamlarında yer verilmesiyle ilgili araştırmalar yapılabilir.
- Yapılan çalışmaya nicel araştırma yöntemlerinden biri olan deneysel desen eklenerek çalışma karma yöntem olacak şekilde uygulanabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerine hikâye anlatıcılığı dersi eklenip hikâye okuma türleri tanıtılabilir. Bu konuyla ilgili seminer, eğitim veya kurs verilebilir.

Beyannameler

Teşekkür: Uygulanamaz.

Yazarların Katkıları: Yazar NE makalenin tüm aşamalarında aktif bir şekilde çalışmıştır. Yazarlardan NT makalenin tüm aşamalarında etkin olarak rol oynamıştır. Her iki yazarda tüm metnin kontrollerini yapmıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansman: Uygulanamaz.

Etik Onay ve Katılım İzni: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi etik kurulundan 11.02 karar sayısı ile etik kurul onay formu alınmıştır. Katılımcılardan ve katılımcıların ebeveynlerinden onam alınmıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar, dergi ile yayımlanan çalışmalarının telif hakkını korur. Çalışmalar **CC BY 4.0** lisansı altında lisanslanmıştır.

Kaynakça

- Akoğlu, G., Ergül, C., Duman, Y. (2014). Etkileşimli kitap okuma: Korunmaya muhtaç çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerine etkileri., *İlköğretim Online*, 13 (2), 622-639.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (5.baskı). Pegama Yayınları.
- Barclay, K. (2014). Preschool: Conducting interactive reading experiences. *Young Children*, 69 (5), 78-83.
- Bilgin, H. (2011). *5-6 yaş çocuklarına yönelik 1990-2010 yılları arasında basılan resimli kitapların çocuğa görelilik kavramına göre incelenmesi* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi.
- Böke, K. (Ed.). (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (3.baskı). Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Cohrssen, C., Niklas, F., & Tayler, C. (2016). 'Is that what we do?' Using a conversation-analytic approach to highlight the contribution of dialogic reading strategies to educator-child interactions during storybook reading in two early childhood settings. *Journal of Early Childhood Literacy*, 16 (3), 361-382. <https://doi.org/10.1177/1468798415592>
- Çılgin, A. S. (2006). *Çocuğa büyüğü bir dünyanın kapılarını açmak*, Milli Eğitim, 175-182.
- Duran, E. ve Öztürk, E. (2018). Etkileşimli masal anlatı tekniğinin ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin dinleme becerisine etkisi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 60-84.
- Erbay, F., & Samur, A. Ö. (2010). Anne ve babaların çocuk kitapları hakkındaki genel görüşleri ile çocukların alıcı dil gelişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 5, 4.
- Erden, M., & Akman, Y. (2004). *Gelişim ve Öğrenme*. Arkadaş Yayınevi.
- Ergül, C., Sarıca, A. D., & Akoğlu, G. (2016). Etkileşimli kitap okuma: Dil ve erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir yöntem. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17 (02), 193-206. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.246307>
- Fox, M. & Horacek, J. (2008). *Reading magic: why reading aloud to our children will change their lives forever*. NY: Harcourt.
- Güven, S. (1996). *Toplumbiliminde araştırma yöntemleri* (6.baskı). Ezgi Kitabevi Yayınları. İleri Yayınları.
- Hargrave, A.C. and Sénéchal, M. (2000). A book reading intervention with preschool children who have limited vocabularies: the benefits of regular reading and dialogic reading. *Early Childhood Research Quarterly*, 15 (1), 75-90.
- Işıkoğlu, Erdoğan, N. (2016) Edebiyat uygulamaları, çocuk edebiyatı ve medya. In S. Erdoğan ve M. Ören (Eds) çocuk edebiyatı. Açık Öğretim Yayınları.
- Kandır, A. (2005). Türkiye'de erken çocukluk eğitiminde kaliteyi belirleyen ölçütler. Erken çocukluk eğitiminde yeni yaklaşımlar. (Ed. M. Sevinç). Morpa.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kim, D., & Hall, J. K. (2002). The role of an interactive book reading program in the development of second language pragmatic competence. *The Modern Language Journal*, 86 (3), 332-348.
- Kingiz, İ. ve Tuncer, N. (2024). Erken çocukluk döneminde geleneksel ve etkileşimli kitap okuma yöntemleriyle 'kim korkar kırmızı başlıklı kız'dan?' çalışması: Öğrenme ve katılım perspektifinden bir inceleme. *Çukurova 12th International Scientific Researches Conference*, March 9-12, 2024, Adana.
- Lever, R. ve Senechal, M. (2011). Discussing stories: On how a dialogic reading intervention improves kindergartners' oral narrative construction. *Journal of Experimental Child Psychology*, 108, 1-24.
- Marzano, R.J.; Brandt, R.S.; Hughes, C.S.; Jones, B.F.; Rankin, S.C. ve Suhor, C. C. (1988). Dimensions of thinking: a framework for curriculum and instruction. *Association for Supervision and Curriculum Development*, Alexandria, Va. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED294222.pdf> internet adresinden 29.05.2015 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S.

Turan). Nobel Yayın Dağıtım.

- Miles, M. B., & Huberman, A. M., Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis* (3rd Edition). Thousand Oaks: SAGE.
- Olagbaju, O. O., & Babalola, O. R. (2020). Effects of interactive read-aloud and sustained silent reading strategies on achievement and interest in reading in Gambian secondary schools. *Studies in Literature and Language*, 20 (3), 52-62.
- Opel, A., Ameer, S. S. & Aboud, F. E. (2009). The effect of preschool dialogic reading on vocabulary among rural Bangladeshi children. *International Journal of Educational Research*, 48, 12-20. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijer.2009.02.008>
- Özgülven, İ. E. (1980). *Araştırmada, Seçmede Psikolojik Danışmada Görüşme İlke ve Teknikleri*.
- Saracho, O. N., & Spodek, B. (2010). Parents and children engaging in storybook reading. *Early Child Development And Care*, 180 (10), 1379-1389. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03004430903135605>
- Stone, S. & Twardosz, S. (2001). Children's books in child care classrooms: quality, accessibility and reasons for teachers' choices, *Journal of Research in Childhood Education*, 16 (1), 53-69. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02568540109594974>
- Şimşek, Z. C., & Erdoğan, N. I. (2017). Diyaloga dayalı okumanın 48-66 ay grubu çocuklarının ifade edici dil becerilerine olan etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 12 (34).
- Tetik, G. (2015). Farklı hikaye anlatma teknikleri ile okunan öykülerin 4-5 yaş çocuklarının dil gelişimine etkisi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Towson, J. A., Gallagher, P. A., & Bingham, G. E. (2016). Dialogic reading: Language and preliteracy outcomes for young children with disabilities. *Journal of Early Intervention*, 38 (4), 230-246. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1053815116668643>
- Wasik, B. A., Hindman, A. H., & Snell, E. K. (2016). Book reading and vocabulary development: A systematic review. *Early Childhood Research Quarterly*, 37, 39-57. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0885200616300412>
- Whitehurst, G. J. ve Lonigan, C. J. (1998). Child development and emergent literacy. *Child Development*, 69 (3), 848-872.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız Bıçakçı, M., Er, S., & Aral, N. (2018). Etkileşimli öykü kitabı okuma sürecinin çocukların dil gelişimi üzerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (1), 201-208. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.375865>
- Zembat, R., Balaban Dağal, A., & Köken, C., (2018). 48-60 aylık çocukların hikâye anlatım teknikleri kullanılarak hikâyeyi hatırlama becerilerinin değerlendirilmesi. *Unesak*. 142-159.
- Zevenbergen, A., Whitehurst, G., & Zevenbergen, J. (2003). Effects of a shared-reading intervention on the inclusion of evaluative devices in narratives of children from low-income families. *Applied Development Psychology*, 24 (1), 1-15.

Ekler

Ek I. Geleneksel Okuma Yöntemiyle Okunan “Mış Gibi” Adlı Hikâyeye Ait Okuma Sürecinden Fotoğraf Karesi

Ek II. Etkileşimli Okuma Yöntemiyle Okunan “Eğri Bögürü” Adlı Hikâyeye Ait Okuma Sürecinden Fotoğraf Kareleri

